



Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Gospodinjaska ulica 6, 1000 Ljubljana  
tel.: (01) 513 66 00,  
E-pošta: kgzs@kgzs.si  
www.kgzs.si



Št.: 330-1/2025-3  
Datum: 13. 2. 2025

**Ministrstvo za okolje, prostor in energijo**  
Langusova 4  
1000 Ljubljana

**Zadeva: Pobuda KGZS za spremembo Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov**

Spoštovani!

Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, 5/13, 22/15, 12/17 in 44/22 – ZVO-2) z namenom varovanja voda med drugimi ukrepi opredeljuje tudi roke, ko je prepovedana raba gnojil, ki vsebujejo dušik. Splošna prepoved gnojenja s tekočimi organskimi gnojili je na kmetijskih zemljiščih v občinah s celinskim podnebjem od 15. novembra do 1. marca. Kadar se gnoji zemljišča ob pripravi za setev jarih žit, trav in travno-deteljnih mešanic ali če gre za pomladansko dognojevanje ozimin in sejanega travinja, je ta prepoved od 15. novembra do 15. februarja. Časovne omejitve veljajo tudi pri gnojenju s hlevskim gnojem in sicer od 1. decembra do 15. februarja ter pri gnojenju z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo dušik in sicer od 15. novembra do 1. marca, razen za gnojenje ozimin od 1. decembra do 15. februarja.

V zadnjih letih se vse bolj kažejo posledice podnebnih sprememb. Po podatkih ARSO se temperature zraka stalno dviguje, izrazito se dvig temperature kaže tudi pozimi in posledično se segrevajo tla že v januarju in začetku februarja, kar vodi k zgodnejšemu začetku vegetacije. Zaradi podnebnih sprememb so vremenske situacije med letom vse bolj nepredvidljive, pogoste so suše, poleti hudi vročinski valovi in toče, zato se morajo kmetje s svojimi kolobarji na te razmere prilagoditi. Pri tem so ključne zgodnejše setve in zgodna spodbuda začetka rasti ozimin in travne ruše spomladi. Za ustrezen razvoj rastlin ter visoke in kakovostne pridelke je namreč nujno, da dobijo rastline hranila v času, ko jih potrebujejo. Ugotavljamo, da se rast ozimin in trav začne že v januarju in začetku februarja. Prav tako se setve določenih rastlin ob ugodnih pogojih lahko izvajajo zelo zgodaj. Zaradi sedaj veljavne prepovedi gnojenja z gnojili, ki vsebujejo dušik, je tem posevkom onemogočena začetna rast v optimalnih pogojih. Dejstvo je, da se dušik, ki ga damo rastlinam v času njihove rasti, porabi za njihovo rast in se ne spira v podtalnico.

KGZS je že v preteklosti opozarjala na neustrezno opredeljen spomladanski rok prepovedi gnojenja z gnojili, ki vsebujejo dušik. Kmetijski inštitut Slovenije (KIS) je tako po naročilu Ministrstva za okolje v letih 2017 do 2019 izvajal poskus »Ugotavljanje izpiranja dušika zaradi zgodnjega spomladanskega gnojenja s tekočimi organskimi gnojili«. Rezultati teh poskusov so bili javnosti predstavljeni že v letu 2019. Na podlagi teh rezultatov je KGZS v dopisu št. 3303-58/2011-20 z dne 17.9.2019 MOP-u dala pobudo, da pristopi k spremembi rokov pomladanskega gnojenja s tekočimi organskimi gnojili. Končni rezultati prej navedenih preskusov KIS s sklepnimi ugotovitvami so bili javnosti ponovno predstavljeni 10.3.2023 (<https://www.gov.si teme/varstvo-voda-pred-onesnazevanjem-z-nitrati-iz-kmetijskih-virov/>). V sklepnih ugotovitvah je navedeno, da je bila

vsebnost nitratnega dušika na obravnavanjih z zgodnejšim rokom gnojenja sicer večja v zgornjem sloju tal, ne pa tudi v globljih slojih tal ob kasnejšem vzorčenju. Zato je KIS podal oceno, da na sejaneu travinju nevarnost izpiranja nitratov v podzemno vodo zaradi aplikacije tekočih živinskih gnojil pred koncem zimskih časovnih prepovedi ni nič večja kot pri kasnejšem roku gnojenja. Prav tako so navedli, da bi bilo smiselno splošni zgodnjepomladanski termin prepovedi gnojenja prestaviti s 1. marca na 15. februar.

Podobno so v svoji raziskavi v okviru pilotnega projekta Optimizacija rabe živinskih gnojil, v katerem so preverjali vpliv različnih terminov zgodnjega razvoja gnojevke (začetek, sredina in konec februarja) na spiranje nitratov in pridelek, na KGZS-Zavod Ptuj ugotovili, da na površinah z zelenim pokrovom tudi pri zgodnejših terminih gnojenja s tekočimi živinskimi gnojili ni nevarnosti spiranja nitratov v podtalnico. Rezultate svojih poskusov so vam natečenje obrazložili v dopisu, ki so ga na MOPE poslali 15.1.2025. Več o poskusih in rezultatih tega projekta je objavljeno na spletni strani: [KGZS > Novice in izobraževanja > Projekti > EIP projekti > KGZ PTUJ - vodilni partner > Optimizacija rabe živinskih gnojil.](#)

**Na podlagi zgoraj navedenih dejstev in rezultatov različnih preskušanj KGZS daje pobudo, da MOPE prestavi spomladanske roke, do katerih je prepovedano gnojenje z gnojili, ki vsebujejo dušik v občinah s celinskim podnebjem in sicer:**

- za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili in mineralnimi gnojili, ki vsebujejo dušik, na ozelenjenih površinah na 1. februar, na neozelenjenih površinah na 15. februar;
- za gnojenje zemljišč s tekočimi organskimi gnojili in mineralnimi gnojili, ki vsebujejo dušik, ob pripravi za setev jarih žit, trav in travno-deteljnih mešanic ali če gre za pomladansko dognojevanje ozimin in sejaneu travinja na 1. februar;
- za gnojenje s hlevskim gnojem na 1. februar.

Še vedno kmetje v skladu z določbami Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov gnojenja ne bodo izvajali na poplavljenih tleh, tleh, nasičenih z vodo, zamrznjenih tleh ali tleh, prekritih s snežno odejo, obenem pa bodo seveda upoštevali tudi vse ostale določbe uredbe.

V upanju na upoštevanje naše pobude vas lepo pozdravljamo!

Martin MAVSAR  
v.d. direktorja



dr. Jože PODGORŠEK  
predsednik

Poslano:

- naslovníku
- zbirka dokumentarnega gradiva.